

Betrokken, betrouwbaar, dichtbij!

Verkiezingsprogramma CDA BINNENMAAS 2010-2014

*Thuis
in alle
dorpen*

CDA

www.binnenmaas.cda.nl

INHOUDSOPGAVE

Morgen begint vandaag!	3
1. Ruimte voor de jeugd	
CDA Hoeksche Waard	4
CDA Binnenmaas	
Jongeren	6
Gezinnen	6
Onderwijs	7
Sport	7
2. ‘Kern’gezond – hoe houden we de kernen vitaal	
CDA Hoeksche Waard	8
CDA Binnenmaas	
Leefbaarheid en voorzieningen	9
Verkeer en vervoer	10
Openbare werken (wegen en groen)	11
Welzijn – algemeen	11
Cultuur	12
3. Goed voor elkaar – omzien naar en zorgen voor elkaar	
CDA Hoeksche Waard	13
CDA Binnenmaas	
Wonen, welzijn, zorg	14
Ouderen	14
Minima	15
Asielzoekers en vluchtelingen	15
Volksgezondheid	15
4. Wonen voor jong en oud	
CDA Hoeksche Waard	16
CDA Binnenmaas	
Woningbouw	17
5. Duurzaam en dynamisch landschap	
CDA Hoeksche Waard	19
CDA Binnenmaas	
Nationaal landschap	21
Natuur	21
Milieu en duurzaamheid	21
Ruimtelijke ordening	22
Economische zaken en werkgelegenheid	23
Recreatie	23
6. Overige onderwerpen	
Regionale samenwerking	25
Bestuurlijke zaken	26
Collegevorming	26
Openbaarheid van bestuur en bestuurscultuur	26
Openbare orde en veiligheid	26
Financiën	27

Morgen begint vandaag!

Voor u ligt het verkiezingsprogramma van CDA Binnenmaas. Naar welke toekomst willen wij ons bewegen? En hoe bereiden we ons daarop voor? Vanuit dat vergezicht nemen we, samen met de andere CDA-afdelingen in de Hoeksche Waard, in dit verkiezingsprogramma stelling rond vijf centrale thema's, die volgens het CDA de toekomst van de Hoeksche Waard in belangrijke mate bepalen. Vervolgens geven we aan hoe we deze gewenste toekomst ook daadwerkelijk willen bereiken. Immers: morgen begint vandaag! De vijf centrale thema's in dit verkiezingsprogramma zijn:

1. Ruimte voor jeugd
2. 'Kern'gezond – hoe houden we de kernen vitaal
3. Goed voor elkaar – omzien naar en zorgen voor elkaar
4. Wonen voor jong en oud
5. Duurzaam én Dynamisch Landschap

Vervolgens is dit programma aangevuld en ingekleurd met concrete doelstellingen voor CDA Binnenmaas in de periode 2010-2014. Deze zijn aangeduid met beleidspunten Binnenmaas en cursief afgedrukt.

Wie zijn wij...

CDA Hoeksche Waard: betrokken, betrouwbaar, dichtbij!

Is het CDA voor u herkenbaar? Als het goed is herkent u ons als christen-democratische volkspartij, die de Bijbelse boodschap als grondslag en inspiratiebron gebruikt! De oude grondbeginselen rentmeesterschap, gerechtigheid, solidariteit en gespreide verantwoordelijkheid zijn nog steeds onlosmakelijk verbonden met het CDA. Maar waar staan deze grondbeginselen vandaag de dag nu precies voor vraagt u zich misschien af?

Eigenlijk gaat het steeds om mensen: menselijk geluk, waardigheid, veiligheid, zorg voor elkaar, respect en gemeenschapszin. Voor de komende verkiezingsperiode hebben we dit samengevat in drie kernbegrippen '**betrokken, betrouwbaar, dichtbij**'. Deze kernbegrippen vormen de rode draad, die het denken en handelen van het CDA in de Hoeksche Waard samenbindt. Onder het motto '**met de raad naar de straat**' ontmoeten wij u in de komende periode graag om uit te leggen waar wij voor staan en hoe het CDA haar positie in het gemeentebestuur graag invult.

Betrokken

Juist in een tijd van internationalisering en internet, kiest het CDA voor een samenleving waarin op grond van gedeelde waarden en normen iedereen telt. We praten over mensen en niet over dossiers. Het CDA ziet dorpen en buurtschappen graag als levendige gemeenschappen, waar mensen elkaar op allerlei manieren ontmoeten. De gemeente is er voor deze gemeenschappen en niet andersom.

Betrouwbaar

Een gemeente is een samenspel tussen bestuurders, burgers, ondernemers, maatschappelijke organisaties en instellingen. Voor een goed samenspel moeten alle spelers betrouwbaar zijn. Bestuurders hebben daarbij de bijzondere verantwoordelijkheid om besluitvaardig op te treden in moeilijke situaties en verantwoording af te leggen in de openbaarheid over het gevoerde beleid. CDA-gemeentebestuurders zijn daarom betrouwbaar, integer (eerlijk en onomkoopbaar), geloofwaardig, inspirerend en betrokken. Op CDA bestuurders kun je rekenen als het gaat om het afleggen van verantwoording en het uitdragen van gezag.

Dichtbij

CDA-ers staan midden tussen de mensen en hun gemeenschappen. We geven graag invulling aan het bestuur van de gemeente door mensen bij elkaar te brengen en belangen met elkaar te verbinden. Gemeenten hebben een belangrijke taak bij het ondersteunen en beschermen van gemeenschappen van mensen: gezinnen en families, scholen, kerken, verenigingen, straten, buurten en dorpen.

Wat willen wij...

1. Ruimte voor jeugd

Het CDA werkt in de Hoeksche Waard op dit moment op verschillende manieren aan een integrale aanpak van jeugd- en jongerenbeleid. Deze integrale aanpak is nodig om de aanpak op de gebieden onderwijs, wonen, werk, zorg en welzijn beter op elkaar af te stemmen. Dit doen we zoveel mogelijk voor en met jongeren, om zo goed aan te sluiten bij de behoefte van jongeren en jongeren ook mede verantwoordelijkheid te laten dragen. Voor de komende periode willen we ons inzetten voor meer 'ruimte voor jeugd' en wel op vier manieren:

- **groeiruimte:** jongeren krijgen meer ruimte om gezond en veilig op te groeien;
- **bewegingsruimte:** jongeren krijgen meer ruimte voor (ongeorganiseerd) sporten en spelen;
- **ontwikkelruimte:** jongeren krijgen meer ruimte om hun talent te ontwikkelen;
- **leefruimte:** jongeren krijgen meer ruimte voor hun eigen plek in de samenleving.

Groeiruimte

De beste basis om op te groeien is een evenwichtige en gezonde thuissituatie. Gelukkig bieden heel veel ouders hun kinderen een veilige, geborgen, gezonde en stimulerende gezinssituatie. Met het overgrote deel van de jeugd gaat het gelukkig dan ook goed!

Ouders zijn natuurlijk zelf verantwoordelijk voor de opvoeding. Maar in de gevallen dat het even niet lukt, moeten ouders en jongeren gemakkelijk en snel de weg kunnen vinden naar de juiste hulp. Om problemen in het gezin zo vroeg mogelijk te signaleren, snel de juiste hulp te bieden, is het nodig dat scholen en hulpinstanties tot een 'naadloos' sluitende aanpak komen. Met de opening van het Hoeksche Waardse Centrum voor Jeugd en Gezin in Oud-Beijerland begin 2010 wordt een hele belangrijke stap gezet¹. Daarmee kunnen jongeren en ouders op één locatie terecht met vragen. Het CDA vindt dat de gemeente de regie moet blijven houden op het verbeteren van de samenwerking tussen scholen en hulpinstanties. Het CDA wil dit bereiken door de functie van het Centrum voor Jeugd en Gezin verder door te ontwikkelen. Het CDA wil de komende periode bereiken, dat vanuit dit centrum Jeugd en Gezin ook een goede scholing en ondersteuning van vrijwilligers en hulpverleners geregeld wordt.

Bewegingsruimte

Voor een goede ontwikkeling is het belangrijk dat de jeugd kan sporten en buiten kan spelen. In veel van de uitbreidings- en inbreidingsplannen van de afgelopen decennia is hier onvoldoende aandacht voor geweest. Het CDA wil dit keren; jongeren moeten op een moderne manier weer kunnen schobberen. Daarbij gaat het niet alleen om sport in clubverband of spelen in daarvoor bestemde speeltuinen, maar ook ruimte voor spontane, ongeorganiseerde sport- en speelactiviteiten. Bij nieuwe bouwplannen maakt het CDA zich de komende periode sterk voor het opnemen van voldoende ruimte voor sporten en spelen. Ook in bestaande wijken wil het CDA in overleg met sportvereniging, scholen en plaatselijke jeugd kijken waar de mogelijkheden voor sporten en spelen verbeterd kunnen worden.

---

¹ In de overige gemeente is dit vooralsnog gekoppeld aan zorgklokken en consultatiebureaus.

Ontwikkelingsruimte

De ontwikkelingskansen van jongeren hangen voor een groot deel samen met de kansen op een succesvolle en ononderbroken schoolloopbaan. Toch vindt het CDA dat er niet te eenzijdig gekeken moet worden naar schoolprestaties. CDA-ers hebben – vanuit de grondbeginselen – de overtuiging dat iedereen telt en dat iedereen het verdient om tot zijn/ haar recht te komen. Dit betekent dat wij - naast schoolprestaties - groot belang hechten aan het ontwikkelen van talenten, sociale vaardigheden en het eigen maken van waarden en normen. Dit gaat het best spelenderwijs, bijvoorbeeld door het aanbieden van sportieve en culturele activiteiten in en rond school. Daarom zet het CDA ook stevig in op de ontwikkeling van de 'Brede School'. Daarnaast stelt het CDA zich het doel om in de komende periode de 'maatschappelijke stage' in de Hoeksche Waard van de grond te krijgen. Het is de scholen, werkgevers en vrijwilligersorganisaties in de Hoeksche Waard nog niet gelukt om tot afspraken te komen op dit punt. Het CDA vindt het daarom de hoogste tijd dat de gemeente de regierol oppakt. Maatschappelijke stage, praktijkscholen en leerwerkprojecten stellen jongeren beter in staat een baan te vinden, die aansluit bij hun talenten en mogelijkheden. Verder wil het CDA de koppeling tussen school en praktijk verbeteren door twee stimuleringsregelingen, namelijk: 1) het verzorgen van gastlessen op middelbare en vakscholen door ondernemers, bestuurders en medewerkers van maatschappelijke organisaties; 2) trainingen aan jongeren vanuit de praktijk over de verwachtingen van werkgevers en omgekeerd, het schrijven van sollicitatiebrieven, het voeren van sollicitatiegesprekken en trainingen in assertiviteit/ zelfvertrouwen.

Leefruimte

Het beeld dat jongeren geen behoefte hebben aan bemoeienis en betutteling klopt. Dat wil niet zeggen dat jongeren op hun tijd geen behoefte hebben aan gezonde aandacht, interesse in wat hen bezighoudt en coaching in dingen waar ze tegenaan lopen. Dat de communicatie met deze leeftijdsgroep vaak niet gemakkelijk verloopt, mag natuurlijk niet betekenen dat we ze daarom 'uit de weg' gaan. Het CDA vindt daarom dat jongerencentra en aangewezen 'hangplekken' niet weggestopt moeten worden. Jongeren verdienen een plek midden in de samenleving. Voor een goede ontwikkeling is het belangrijk dat jongeren eigen keuzes kunnen maken en mogen leren van hun fouten. Daartoe heb je mensen nodig die de jongeren positief benaderen en waar de jongeren een voorbeeld aan willen nemen. Als we jongeren letterlijk en figuurlijk ruimte bieden in het midden van de samenleving, betekent dit een situatie creëren, waarin jongeren en ouderen zullen moeten werken aan wederzijds begrip, verdraagzaamheid en verbondenheid. Het CDA wil in de komende periode bereiken dat jongerenwerkers, horeca ondernemers, verenigingen, scholen, exploitanten van sociaal-culturele voorzieningen, politie en omwonenden rond jongerencentra en hangplekken hun handelen richting jongeren beter op elkaar af stemmen, gericht op terugdringen van anonimiteit en begrip voor het individu. In zo'n aanpak ziet CDA ook de beste kansen voor het terugdringen van alcoholgebruik. Jongeren drinken steeds meer en vaker alcohol. En ze drinken op steeds jongere leeftijd, met alle negatieve gevolgen op de ontwikkeling van dien. Het CDA wil in de komende periode met de voorgenoemde partijen komen tot een sluitende regionale aanpak op het gebied van alcohol matiging en preventie.

Beleidspunten Binnenmaas Ruimte voor de Jeugd

Jongeren

1. *De jeugdnota moet er zo snel mogelijk komen. Hierin komen in elk geval onderwijs, wonen, werk, zorg en welzijn aan de orde. Jongeren moeten daarbij actief worden betrokken.*
2. *Jongeren moeten in hun eigen dorp een woning kunnen vinden. Zie verder de paragraaf Wonen voor jong en oud.*
3. *De gemeente moet zich inzetten om werklozen jongeren via een stage of op andere manier betere kansen op de arbeidsmarkt te geven. In sommige gevallen kan een beroep worden gedaan op de Wet Werk en Bijstand om de kansen op de arbeidsmarkt te vergroten. Van groot belang is dat jongeren over een startkwalificatie beschikken, of die alsnog halen.*
4. *Het voorkomen van verslavingen bij de jeugd heeft prioriteit. Naast beleid op gok-, alcohol-, en drugsverslaving krijgen voorlichting over eetverslaving en anorexia meer aandacht. In gemeentelijke jeugdcentra mag geen alcohol worden geschonken.*
5. *De gemeente moet deelname aan jeugd- en jongerenactiviteiten (waaronder sport, muziek en recreatie) in alle dorpen stimuleren via het subsidiebeleid en de beschikbaarheid van accommodaties.*
6. *In alle dorpen moeten recreatieve voorzieningen zijn, waarvan de jeugd gratis gebruik kan maken. Denk aan trapveldjes, voetbalkooien, basketbalterreintjes, de strandjes aan de Binnenmaas, rollerskatebaan, speelgelegenheden voor jonge kinderen enz. Waar mogelijk wordt er een (bestaande) vereniging, buurtvereniging of stichting verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud. Jongeren moeten ook zelf de handen uit de mouwen steken en mogelijk zelf via acties een deel van de financiering van activiteiten of accommodaties te verzorgen.*
7. *De jongerenwerkers moeten wisselend worden ingezet in alle kernen*
8. *In woonwijken zijn speelplaatsen voor de jongere kinderen belangrijk. De veiligheid hiervan krijgt speciale aandacht.*
9. *De besturen van gesubsidieerde jeugd- en jongerenaccommodaties moeten eens per jaar een bijeenkomst met omwonenden houden voor uitwisseling van informatie en klachten.*
10. *Het CDA legt liever de nadruk op het verstrekken van geld voor activiteiten dan op het verstrekken van geld voor accommodaties. Méér eenvoudige accommodaties hebben onze voorkeur boven minder en dure accommodaties.*
11. *Schoolmaatschappelijk werk is nu onderdeel van de taken van het Centrum van Jeugd en Gezin. Bij voorkeur wordt deze hulp (fysiek) op de scholen aangeboden.*
12. *Maatschappelijke stages leveren waar mogelijk een bijdrage aan de vitaliteit van onze kernen. Contact met mensen en bijdragen aan een vitale samenleving zijn de belangrijkste leeraspecten van de stage. In het bijzonder zien wij mogelijkheden voor stageplaatsen in de zorg, die de betrokkenheid van “eenzame ouderen” bij de lokale samenleving vergroot.*

Gezinnen

1. *Het CDA staat voor een gezinsvriendelijke samenleving. De gemeente moet daartoe goed beleid hebben over onderwijs, kinderopvang, peuterspeelzalen, uitvoering van de bijzondere bijstand, subsidiebeleid en voorzieningen voor kinderen en jongeren.*
2. *De gemeente scheidt voorwaarden voor diverse vormen van kinderopvang, waaronder buitenschoolse opvang. Het CDA staat positief tegenover particuliere initiatieven voor realisatie van deze opvang.*
3. *Het centrum voor Jeugd en Gezin moet in het bijzonder eenoudergezinnen actief benaderen met voorlichting over de mogelijkheden voor hulp in de opvoeding van minderjarige kinderen.*

Onderwijs

1. *Het CDA vindt dat de gemeente alle invloed moet gebruiken om basisonderwijs in elk van de dorpen te handhaven. Een constructieve samenwerking met de Stichting Acis Primair Onderwijs Hoeksche Waard, de Stichting Christelijke Scholengroep De Waard en de Vereniging tot het verstrekken van Basisonderwijs op Gereformeerde Grondslag is vereist.*
2. *Vrijheid van onderwijs is voor het CDA een essentieel uitgangspunt. De gemeente zorgt daartoe voor gelijkheid van openbaar en bijzonder onderwijs binnen de gemeente, zoals dat in grondwet is vastgelegd.*
3. *Het CDA kiest voor instandhouding van openbaar en protestants-christelijk basisonderwijs in elke kern, ook in Westmaas. Het onderbrengen van twee kleinschalige scholen in één gebouw heeft de voorkeur. Hierbij wordt goed rekening gehouden met de identiteit van beide scholen.*
4. *De gemeente bevordert de overdracht van waarden en normen in het (openbaar) onderwijs, o.a. door voldoende subsidie te verstrekken voor het levensbeschouwelijk onderwijs.*
5. *Het CDA hecht grote waarde aan goed overleg en tijdige informatie-uitwisseling tussen de gemeente enerzijds en vertegenwoordigers van bijzonder en openbaar onderwijs anderzijds. Het periodiek gehouden lokaal onderwijsoverleg kenmerkt zich door openheid en het gevoel van een gezamenlijk gedragen verantwoordelijkheid. Naast materiële zaken komen ook onderwerpen als sociaal welzijn, racisme, vandalisme, verkeersveiligheid en milieu aan de orde.*
6. *Het tijdig signaleren van en werken aan leer- en ontwikkelingsachterstanden is erg belangrijk. Dit gebeurt onder meer door de aanwezigheid van peuterspeelzalen en het bestrijden van schoolverzuim, o.a. door handhaving van de leerplichtwet.*
7. *Peuterspeelzalen blijven belangrijke voorzieningen, die in principe in elke kern in stand worden gehouden. Daarvoor is een redelijke ouderbijdrage en inzet van voldoende ouders als bestuurslid en/of vrijwilliger nodig.*
8. *Het CDA vindt dat de gemeente een cursus “Kom op voor jezelf” in groep 7 of 8 van de basisscholen moet blijven subsidiëren.*

Sport

1. *Sportactiviteiten voor jongeren worden gestimuleerd door het subsidiebeleid en beschikbaarheid van accommodaties.*
2. *Schoolzwemmen voor alle basisscholen blijft door de gemeente gesubsidieerd.*
3. *De wens van het CDA is ouders primair als vrijwilliger in te zetten voor het begeleiden van hun kinderen bij het sporten. Het beheer en onderhoud van de sportterreinen wordt in opdracht en onder toezicht van de gemeente uitgevoerd. Werkzaamheden die verenigingen zelf zonder kwaliteitsverlies kunnen uitvoeren, kunnen worden overgedragen.*
4. *Gezamenlijke benutting van accommodaties door meerdere verenigingen wordt gestimuleerd. Eventuele fusies vinden alleen op initiatief van de verenigingen zelf plaats.*
5. *Sportvelden zijn op afspraak ook beschikbaar en toegankelijk voor andere organisaties zoals scholen, jeugdverenigingen en andere plaatselijke organisaties.*
6. *Het CDA wil dat een derde veld voor de hockeyvereniging wordt aangelegd, waarbij de gemeente een financiële bijdrage levert.*
7. *Kantines bij sportaccommodaties mogen niet te laat sluiten. De gemeente verleent slechts vergunning voor het schenken van zwakalcoholische dranken.*

2. 'Kern'gezond – hoe houden we de kernen vitaal

Het CDA gaat voor gezonde, vitale kernen. Dat betekent dorpen en buurtschappen waar het goed, wonen, werken en genieten is. Als het gaat over vitaliteit, dan gaat de discussie vaak al snel over voorzieningen en accommodaties. Maar vitaliteit heeft in de eerste plaats te maken met **activiteiten** waarbij mensen elkaar ontmoeten, zoals bij dorpsfestiviteiten en in verenigingsleven, maar ook gewoon op straat of in de winkel. Pas in de tweede plaats gaat het over de plek of het gebouw waar die activiteiten moeten plaatsvinden: de **accommodaties**.

Activiteiten

In deze tijd van schaalvergroting en individualisering kiest het CDA voor een samenleving waarin iedereen telt. Het CDA ziet stichtingen, (buurt)verenigingen en levensbeschouwelijke organisaties als het cement van de samenleving. We willen het verbindend vermogen van deze organisaties graag verbeteren. Daartoe willen we graag naar een meer 'activerend subsidie systeem'. In een activerend subsidie systeem worden de inspanningen van individuen en organisaties beloond om activiteiten te organiseren, die een meerwaarde hebben voor de eigen vereniging of de samenleving. Op deze manier worden (beginnende) organisaties geprikkeld om actief te worden/blijven en nieuwe initiatieven te ontplooiën gericht op het op peil houden of verbeteren van voorzieningen en activiteiten in dorpen. In het bijzonder wil het CDA de trend van toenemende eenzaamheid keren door initiatieven gericht op eenzaamheidsbestrijding ruimhartig te ondersteunen. Ook wil het CDA verenigingen stimuleren om coaches en bestuurders aan te trekken en te behouden, die zich inzetten voor de ontwikkeling van jongeren.

Accommodaties

In de hele Hoeksche Waard speelt in meer of mindere mate de vraag of accommodaties voor verenigingen, scholen en voorzieningen gebundeld moeten worden in multifunctionele accommodaties, dan wel gespreid moeten worden over dorpen en buurten. Deze vraag is niet gemakkelijk te beantwoorden. Er zijn meerder keuzes denkbaar die – mits goed uitgevoerd - tot een vergelijkbaar voorzieningenniveau kunnen optellen. Duidelijk voor het CDA is in ieder geval, dat isolement van mensen als gevolg van onvoldoende bereikbare of toereikende voorzieningen niet aanvaardbaar is. Dit betekent echter niet, dat alle voorzieningen ook in de vorm van een gebouw aanwezig moeten zijn in dorpen. Het bereikbaar maken van voorzieningen kan ook door voorzieningen vanuit een centraal steunpunt naar de mensen te brengen (mobiele diensten, thuiszorg, etc.), of door minder mobiele mensen met een goede vervoersregeling naar de voorzieningen te halen.

Hoe houden we de kernen vitaal?

Voor het CDA is het duidelijk, dat de gemeente de ontwikkelingen op dit gebied niet alleen kan bedenken en realiseren. In dit proces moet de gemeente wel de regie nemen in het bij elkaar brengen van partijen en het uitwerken van een gedragen toekomstperspectief. In samenspraak met inwoners en betrokken organisaties moet daartoe eerst vastgesteld worden, welke activiteiten niet mogen ontbreken om een dorp of buurt vitaal te houden. Vervolgens moet afgewogen worden hoe deze activiteiten het best georganiseerd kunnen worden in een buurt of dorp: door een fysieke plek of vanuit een centrale locatie elders. Pas dan wordt inzichtelijk waar investeringen in accommodaties en/ of de openbare ruimte de meeste toekomstwaarde hebben.

Beleidspunten Binnenmaas 'Kern'gezond

Leefbaarheid en voorzieningen

1. *Het CDA wil dat de dorpen en buurtschappen levende gemeenschappen zijn, waar mensen elkaar op allerlei manieren ontmoeten. Een gemeenschap is belangrijker dan een gemeente.*
  2. *Het project Vitale Kernen is een uitstekend initiatief. Er moeten strategische keuzes gemaakt worden over de leefbaarheid en voorzieningen in de dorpen. Inwoners worden daarbij actief betrokken. De basisvoorzieningen (supermarkt, school, huisarts) moeten, bij voorkeur op een centrale plaats, in alle kernen aanwezig zijn.*
  3. *Het CDA wil in elke kern een platform instellen om de vitaliteit te stimuleren. Het platform krijgt een beperkt budget dat besteed kan worden aan zaken van algemeen nut voor de lokale gemeenschap. Alle verenigingen mogen met een vaste afgevaardigde zitting nemen in dit platform..*
  4. *Het CDA wil dat er een collegelid wordt aangewezen dat de Vitale Kansen stimuleert. Het gaat ons hier om een positieve benadering van initiatieven van inwoners en ondernemers die de vitaliteit ten goede zouden komen, maar die niet binnen de plannen of de ambtelijke capaciteit van de gemeente passen. Dit vereist een andere houding van het college. Gezien de organisatorische raakvlakken gaat onze voorkeur uit naar de portefeuillehouder die ook personeelszaken beheert.*
  5. *Het CDA maakt zich sterk voor de leefbaarheid, onder meer via instandhouding van een zo goed mogelijk voorzieningenniveau in de dorpen. De te ontwikkelen visie op het centrum van Mijnsheerenland moet in ieder geval omvatten:*
    - a. *oplossen van het ruimtegebrek van de supermarkt en de parkeerproblemen*
    - b. *een brede school voor bijzonder en openbaar onderwijs*
    - c. *een sporthal*
    - d. *een zorgcomplex*
    - e. *een dorpsplein*
    - f. *het revitaliseren van de Ter Kuilenstraat e.o.*
    - g. *het beter toegankelijk maken van het gebied voor hulpdiensten*
    - h. *herinrichting van het complex van GOZ*
    - i. *het opvullen van de opengevallen plekken aan de Wilhelminastraat.*
- Speciale aandachtspunten zijn de tijdigheid van de scholenbouw en de verkeersontsluiting.*
6. *Het CDA ondersteunt onderzoek naar de initiatieven van ondernemers in 's-Gravendeel, die een nieuw centrumplan ontwikkelen.*
  7. *Er moeten in de dorpen meer bankjes worden geplaatst.*
  8. *De gemeente moet in haar beleid duidelijk maken over welke voorzieningen zij zelf beslist (bijv. bibliotheken), waar de gemeente stimuleert (bijv. subsidiebeleid) en waar de gemeente vooral regisseert (bijv. winkels, zorgvoorzieningen, pinmogelijkheid).*
  9. *Het CDA wil met minder overheidsgeld de accommodaties voor cultuur, welzijn, sport en wijk- of buurtactiviteiten in de diverse kernen zoveel mogelijk in stand houden. Hierbij kiest het CDA voor het op afstand zetten van het beheer van gebouwen, zo mogelijk via een (Hoeksche Waardse) stichting of B.V., die verantwoordelijk wordt voor de gehele exploitatie en budgetgebonden opereert (zoals ook de WHW bedrijven werken).*
  10. *Soortgelijke voorzieningen in meer dorpen zijn altijd duurder dan één voorziening voor een hele gemeente. Uitgangspunt is: decentraal wat kan en financieel haalbaar is.*
  11. *In samenwerking met betrokken inwoners en organisaties wordt beslist wat een essentiële basisvoorziening per dorp is en welke voorzieningen door de inwoners van meer dorpen gebruikt kunnen worden.*
  12. *Wanneer bestaande gebouwen in een kern niet gehandhaafd kunnen worden, moet er een vervangende accommodatie komen voor het verenigingsleven van het eigen dorp.*

13. *In 's-Gravendeel moet een geschikte locatie blijven om te kunnen trouwen. Dat kan in het voormalige gemeentehuis zijn of elders.*
14. *De gemeente zorgt voor de bereikbaarheid en de toegankelijkheid van openbare gebouwen voor ouderen en gehandicapten.*
15. *De inwoners worden zoveel mogelijk gestimuleerd om aan plaatselijke activiteiten (Koninginnedag, andere dorpsfestiviteiten, verenigingsleven enz.) mee te doen en de saamhorigheid te bevorderen. Het subsidiebeleid is daarvoor een belangrijk instrument. Elk dorp moet zo mogelijk een (dorps)plein hebben om deze festiviteiten te vieren.*
16. *De gemeente stimuleert dat scholen hun vakantieplanning zodanig aanpassen dat Koninginnedag niet midden in de schoolvakantie valt.*
17. *Ter bevordering van de leefbaarheid moeten regelmatig woningen in alle dorpen gebouwd worden.*

Verkeer en vervoer

1. *Bij de instandhouding en verbetering van het verkeers- en vervoersstelsel geven we prioriteit aan de meest kwetsbare deelnemers: voetgangers en fietsers.*
2. *De gemeente moet werken aan een sluitend en veilig systeem van fiets- en voetpaden. Routes waar schoolgaande kinderen veel gebruik van maken, krijgen daarbij voorrang. Inzet van ouders en ouderen voor verbetering van de verkeersveiligheid, bijvoorbeeld als verkeersouder, wordt gestimuleerd. Op de plaatsen waar de meeste ongevallen plaatsvinden worden infrastructurele maatregelen genomen om de veiligheid te vergroten.*
3. *Het CDA blijft zich inzetten voor de verkeersveiligheid in het algemeen, en voor verkeersmaatregelen die voetgangers en fietsers beter kunnen beschermen, onder meer in Maasdam, Heinenoord en 's-Gravendeel. Deze maatregelen worden na overleg met buurtbewoners genomen.*
4. *De leefbaarheid in de bestaande en nieuwe woongebieden wordt bevorderd door het nemen van snelheidsremmende maatregelen, zoals verhoogde kruisingsvlakken en door de aanleg van verkeersluwe straten.*
5. *De parkeernormen moeten bij nieuwe bouwplannen 10% boven de landelijke norm worden gesteld.*
6. *Er wordt actief verder gewerkt aan het Duurzaam Veilig project, waarbij (het verbeteren van) de veiligheid van de meest kwetsbare groepen in het verkeer (voetgangers en fietsers) uitgangspunt is.*
7. *Het gebruik van wegen door wijken en kernen als doorgaande routes wordt zo veel mogelijk tegengegaan als er alternatieven zijn. Wanneer er geen alternatieven zijn, is bij doorgaande routes in woonomgevingen de veiligheid van de inwoners het uitgangspunt.*
8. *De gemeente spant zich in om de busvoorzieningen zo goed mogelijk af te stemmen op de behoefte in de diverse dorpen. In de directe omgeving van bushaltes, o.a. aan de Wilhelminastraat in Mijnsheerenland, moeten fietsen gestald kunnen worden. Onderzocht moet worden of een halte van de waterbus en, in 's-Gravendeel, een park-and-ride voorziening haalbaar is.*
9. *Het CDA wil er bij de provincie op aan blijven dringen om tot spoedige aanleg over te gaan van de parallelweg langs de provinciale weg Maasdam - 's-Gravendeel. In tegenstelling tot de plannen van de provincie is het CDA voorstander van een vrijliggend fietspad.*
10. *De gemeente moet blijven zoeken naar een betere oplossing voor de fietsers op de N217 tussen de rotonde ter hoogte van Heinenoord richting Oud-Beijerland en de Westdijk.*
11. *Ook de beveiliging van de oversteekplaats van de Westdijk - Mijnsheerenland met de provinciale weg behoort tot de aandachtspunten in het overleg met de provincie.*
12. *Vrachtwagens moeten zo weinig mogelijk in de kernen en zo veel mogelijk op bewaakte centrale parkeerplaatsen gestald worden.*

13. *Overbodige verkeersborden worden verwijderd.*
14. *Bij straatnaamgeving worden ook namen gebruikt van mensen, die in de Tweede Wereldoorlog hun leven hebben gegeven voor onze vrijheid, zoals in een CDA-nota is aangegeven.*

Openbare werken (wegen en groen)

1. *Voor een efficiënt wegenbeheer is het nodig, dat daaraan een (financieel) onderbouwd meerjarenonderhoudsschema ten grondslag ligt. Dit schema moet periodiek worden herzien. Uitgaande van een acceptabel kwaliteitsniveau moeten de daarvoor noodzakelijke financiële middelen in de begroting opgenomen worden.*
2. *Bij herstratingen wordt systematisch gekeken in hoeverre aanpassing van de openbare ruimte gewenst is. De bewoners worden van de gemeentelijke plannen op de hoogte gesteld en krijgen via inspraakavonden de gelegenheid hier op te reageren. Wanneer hun inbreng binnen de randvoorwaarden past en er voldoende draagvlak is bij de medebewoners, wordt deze gehonoreerd.*
3. *Er moeten meer op- en afritten te komen bij trottoirs in verband met het gebruik ervan door gehandicapten, ouders met kinderwagens, en (oudere) inwoners met rollators en scootmobielen.*
4. *Het onderhoud van plantsoenen is van groot belang voor de woonbeleving van de mensen. Het is ook “een visitekaartje” voor de gemeente. Het plaatsen van bloembakken moet worden gecontinueerd, mede omdat deze ook een functie vervullen in het kader van duurzaam veilig.*
5. *Het CDA wil de overlast die mensen in hun directe woonomgeving ervaren terugdringen. Het gaat dan over vernielingen, vervuiling, hondenpoep enz.*
6. *De gemeente zorgt ervoor, dat klachten over relatief eenvoudige problemen gemakkelijk kunnen worden gemeld en snel worden opgelost, bijvoorbeeld door het dorpserviceteam. Denk hierbij aan klachten als een kapotte lantaarnpaal, een scheve stoeptegel, enz. Het beleid moet gericht zijn op ‘schoon, heel en veilig’, ook door handhaving en herstel van waarden en normen in de openbare ruimte. Inwoners moeten beter over het bestaan van het dorpserviceteam worden geïnformeerd.*
7. *De overlast van hondenpoep moet worden tegengegaan. De gemeente verstrekt aan hondenbezitters een aantal hondenpoepzakjes en plaatst bij hondenuitlaatgebieden afvalbakken. Inwoners moeten beter geïnformeerd worden over de gebieden binnen de kernen, die zijn aangewezen als hondenuitlaatgebied.*
8. *Het CDA vindt dat er jaarlijks per kern een schouw van het openbaar gebied gehouden moet worden door een delegatie van wethouders en raadsleden, waarbij de kwaliteit van straten, trottoirs, fietspaden, openbare verlichting en groenvoorziening wordt bekeken*

Welzijn - algemeen

1. *De gemeente draagt bij aan een gevarieerd aanbod van activiteiten in het lokale welzijnswerk. Zij formuleert daarvoor heldere uitgangspunten over de financiële voorwaarden, de organisatorische richting van het welzijnswerk en de kwaliteit van de doelstellingen.*
2. *Het CDA vindt dat ook ouders hun (mede)verantwoordelijkheid moeten nemen bij welzijnswerk voor jongeren, bijvoorbeeld via bestuursfuncties en/of vrijwilligerswerk.*
3. *Het CDA kiest voor gemeentelijk beleid, dat gericht is op het ondersteunen van het plaatselijke verenigingsleven, waaronder ook verenigingen op levensbeschouwelijke grondslag.*
4. *De gemeente moet verenigingen aanmoedigen om evenementen te organiseren voor het verkrijgen van extra financiële middelen voor de bekostiging van hun activiteiten. Het subsidiebeleid moet daar zo veel mogelijk op afgestemd worden (stimuleringsubsidie).*

5. *Andere activiteiten die het gemeenschapsleven in de kernen en buurtschappen bevorderen, worden ondersteund. Voorwaarde voor ondersteuning is wel dat een behoorlijk aantal inwoners hierbij betrokken is in de organisatie, of als deelnemer.*
6. *De gemeente stimuleert het vrijwilligerswerk. Waar nodig wordt deelname hieraan bevorderd door voorzieningen voor scholing, verzekeringen en onkostenvergoedingen voor vrijwilligers. De vrijwilligerscentrale, waar vraag en aanbod elkaar ontmoeten, is een waardevol instrument. In het wekelijks gepubliceerde Gemeentenieuws moet ruimte zijn voor verenigingen die vrijwilligers zoeken.*
7. *Het CDA hecht veel waarde aan de vrijwilligersdag om de dankbaarheid van de gemeente aan de vrijwilligers kenbaar te maken.*

Cultuur

1. *Het CDA wil de huidige bibliotheekvoorzieningen in vier dorpen behouden. Uitgangspunt is dat de bibliotheek voor alle inwoners bereikbaar moet blijven. Om één en ander betaalbaar te houden, moet gezocht worden naar creatieve oplossingen. Daarbij kan gedacht worden aan huisvesting in (bestaande) gebouwen, zoals scholen, kerkgebouwen, enz., op een centrale locatie.*
2. *De gemeente draagt bij aan de mogelijkheid voor culturele ontplooiing en het creëren van een cultureel klimaat. Het stimuleren van diverse vormen van amateurkunst is, vanwege de participatie van een groot aantal mensen, daartoe een belangrijk middel. De gemeente verstrekt hiertoe onder andere subsidies, waarbij optredens of exposities voor de eigen inwoners een voorwaarde is.*
3. *Het CDA is van mening dat de gemeenten in de Hoeksche Waard afspraken moeten maken over samenwerking en verdeling van taken en middelen gericht op het in stand houden van culturele voorzieningen in de regio. Het doel is de verscheidenheid, kwaliteit evenals de continuïteit van het cultuuraanbod voor onze eigen inwoners zo goed mogelijk te waarborgen.*
4. *Cultuurhistorische waarden zijn belangrijke aandachtspunten in de zorg voor de gebouwde omgeving. Het culturele erfgoed in de vorm van de typische dorpsgezichten, de kerken en andere monumentale gebouwen moeten in stand worden gehouden. Het CDA wil dat de gemeente onderzoekt of er een doelsubsidiesysteem kan worden opgezet om de eigen cultuur in de dorpen te versterken.*
5. *Er wordt een meerjarenprogramma voor het onderhoud van de molens opgesteld. De hoogte van de gemeentelijke subsidie voor molens wordt gekoppeld aan de gelden die worden verkregen uit sponsoring en/of subsidies.*
6. *Het oudheidkundig onderzoek in onze streek zal vooral ook bij bouwplannen worden gestimuleerd. Het CDA wil dat de gemeente waar nodig aanvullend op verstrekte rijkssubsidies en provinciale subsidies - eventueel in overleg met andere gemeenten - zelf een bijdrage levert.*
7. *Het Streekmuseum moet na de restauratie van hoofdgebouw en boerderij voor veel mensen aantrekkelijk zijn uit het oogpunt van cultuur en toerisme. De gemeente ondersteunt het museum, samen met de andere gemeenten in de Hoeksche Waard, door jaarlijks subsidie te verlenen.*
8. *Het CDA wil dat de gemeente, in samenwerking met maatschappelijke organisaties en eventueel particulieren, alles in het werk stelt om 't Hooft van Benthuizen te behouden.*
9. *Er wordt – bij voorkeur in samenwerking met de bevolking – een monument opgericht voor de vijf mensen uit Greup, die in de Tweede Wereldoorlog zijn gefusilleerd als represaille voor hulp aan geallieerde vliegers.*

3. Goed voor elkaar – omzien naar en zorgen voor elkaar

Het CDA kiest voor een samenleving waarin iedereen telt. Een samenleving met een prettige sfeer en respect voor elkaar, waar mensen elkaar accepteren zoals ze zijn. Dit betekent **omzien naar elkaar** en **zorgen voor elkaar**. Het CDA vindt het van groot belang dat alle mensen naar vermogen meedoen in de Nederlandse samenleving. Wij roepen de mensen op om hun talenten in te zetten voor zichzelf en de samenleving! In betaalde arbeid, als ook onbetaalde arbeid.

Zorgen voor elkaar

Zorgen voor elkaar vindt voor een belangrijk deel plaats in de gezinssituatie. Het CDA wil zich de komende periode dan ook vooral inzetten voor het verbeteren van de mogelijkheden voor zorg in de thuissituatie. De Wet Maatschappelijke Ondersteuning biedt hiertoe kansen. De wet gaat ervan uit dat burgers zelf verantwoordelijk zijn voor de zorg voor henzelf en hun naasten. Daar waar nodig worden zij ondersteund door de lokale overheid. Om recht te doen aan dit uitgangspunt, vindt het CDA dat de toegankelijkheid van kennis en financiële middelen binnen de WMO verbeterd moet worden. De gemeente moet het loket bieden waar burgers terecht kunnen met al hun vragen over wonen, zorg en welzijn. De dienstverlening moet in één keer goed zijn: in één gesprek worden alle regelingen die geboden kunnen worden afgelopen. En in geval van doorverwijzing wordt in één keer doorverwezen naar de juiste instantie. Daartoe is het koppelen van een goed 'klant-volg-systeem' aan het zorgloket essentieel. Het CDA wil dat de gemeente de komende periode investeert in voorlichting en cursussen voor ambtenaren, hulporganisaties en burgers.

Omzien naar elkaar

Omzien naar elkaar is van levensbelang. Door tijdig hulp te bieden kan voorkomen worden dat mensen geïsoleerd raken, in problematische schuldsituaties terechtkomen of gebrek moeten hebben aan basale levensbehoeften. Door bezuinigingen op de AWBZ vanaf 2009 wordt – als we niets doen - de kans dat mensen tussen wal en schip raken alleen maar groter. De gemeente moet dit voorkomen! Dat begint bij het goed in kaart hebben van het sociale netwerk van mensen, ook wel het 'sociale vangnet' genoemd. Het CDA vindt dat de gemeente het initiatief moet nemen om te komen tot een actieve samenwerking tussen welzijns- en levensbeschouwelijke organisaties, die zich inzetten voor het opsporen en opheffen van achterstandssituaties en eenzaamheid. Het CDA wil met deze organisatie het welbevinden, de mobiliteit, zelfredzaamheid en eenzaamheid onder inwoners in kaart brengen. Waar nodig wil het CDA dat de gemeente aanvullend investeert in activerend huisbezoek. Het CDA wil bovendien vrijwilligerswerk stimuleren en ondersteunen door de komende periode te investeren in: het inrichten van een Hoeksche Waardse Vrijwilligerscentrale (marktplaats voor vrijwilligerswerk), het faciliteren van scholing en kennisuitwisseling - bijvoorbeeld door (half) jaarlijkse vrijwilligersdag. -

Jong en oud, samen goud!

Nederland Vergrijst. In 2010 is 35% van de bevolking boven de vijftig en in 2020 is dit opgelopen tot 40%. Als we de media geloven hangt de vergrijzing als een zwaard van Damocles boven ons hoofd. Het CDA is van mening dat de vergrijzing ook kansen biedt om een impuls te geven aan vrijwilligerswerk. Door de kennis, vaardigheden en levenservaring van ouderen in te zetten voor vrijwilligerswerk wil het CDA de 'grijze' ervaring 'verzilveren'. En waar we de krachten van jong en oud kunnen bundelen – bijvoorbeeld in het kader van maatschappelijke stage – is dat natuurlijk goud!

Beleidspunten Binnenmaas Goed voor elkaar

Wonen, welzijn, zorg

1. *De vergrijzing maakt het nodig dat er de komende jaren nog meer aandacht komt voor het ouderenbeleid op het gebied van huisvesting, zorg en overige sociale aspecten.*
2. *Zorg moet dicht naar de bewoners van onze dorpen gebracht worden. Trivalent heeft met partners in de zorg, de woningbouwverenigingen en de gemeente nieuwe zorgcentra ingericht in 's-Gravendeel en Mijnsheerenland en is daarmee nog bezig in Putterhoek en Heinenoord. In Westmaas komt een steunpunt. We zetten ons in voor het onverkort realiseren van de zorgcentra. Daarmee ontstaat er een unieke mogelijkheid om in het centrum van de dorpen een voorziening te hebben, waarin ouderen comfortabel kunnen wonen en 24 uur per dag zorg op maat kunnen krijgen. Ook inwoners die niet in de zorgcentra wonen, kunnen via een centraal punt 24 uur per dag zorg aanvragen.*
3. *De gemeente moet de regie voeren over de realisatie van deze zorgcentra en vervolgens de zorgaanbieders controleren op kwaliteit en prijs. Dat betekent dat niet bij voorbaat de goedkoopste leverancier de zorg gaat leveren. Ook hierbij wil het CDA dat de gemeente haar rol transparant en toetsbaar uitvoert, waarbij overleg en samenwerking belangrijke sleutelwoorden zijn.*
4. *De Rijksoverheid gaat enkele onderdelen uit de AWBZ overhevelen naar de gemeenten, waaronder de dagverzorging. Sommige inwoners zullen hun indicatie voor dagverzorging gaan verliezen. Dit kan ongewenste effecten hebben op hun dagelijkse sociale structuur en op hun thuissituaties. Dagverzorging brengt een zekere rust, waardoor familie beter in staat is dierbaren langer thuis te verzorgen. Het CDA vindt dat in het kader van de WMO voor deze mensen in overleg tussen zorgaanbieders, gemeente, kerken en andere maatschappelijke partners een oplossing moeten worden gevonden.*

Ouderen

1. *Ouderen hebben recht op een volwaardige plaats in de samenleving. Wonen, zorg en welzijn moeten in onderlinge samenhang worden afgestemd op de behoeften van de ouderen. Een integraal ouderenbeleid, mede op basis van de adviezen van de Senioren Adviesraad, moet deze samenhang vormgeven.*
2. *Het CDA vindt dat de gemeente, gelet op de toenemende vergrijzing, prioriteit moet geven aan de huisvesting voor ouderen in de diverse dorpen. Daarbij gaat het om zowel huur- als koopwoningen en appartementen.*
3. *In Mijnsheerenland moet worden gezocht naar een geschikte locatie voor een seniorencomplex met uitgebreide voorzieningen op het gebied van onder andere service, zorg en beveiliging.*
4. *Eenzaamheid en zogeheten zorgmijding komen ook in onze dorpen voor. Het CDA wil dit in samenwerking met de zorgaanbieders, kerken en waar mogelijk andere verenigingen terugdringen. Het CDA wil dat er regelmatig enquêtes onder ouderen worden gehouden om inzicht te krijgen in welbevinden, mobiliteit, zelfredzaamheid en de mate van eenzaamheid om vervolgens de nodige maatregelen te (laten) treffen.*
5. *Het CDA vindt het belangrijk, dat de gemeente ouderen stimuleert actief te blijven en deel te nemen aan het vrijwilligerswerk. De gemeente moet de randvoorwaarden daarvoor scheppen door de beschikbaarheid van accommodaties (voor bijvoorbeeld ontspanning) in alle dorpen en het subsidiebeleid.*
6. *Vrijwilligers en professionals in de ouderenzorg moeten getraind zijn in het herkennen van en omgaan met eenzaamheid.*

Minima

1. *De zorg voor de financieel zwakkeren, waaronder de minima, moet gericht zijn op zelfredzaamheid, emancipatie en re-integratie in het maatschappelijke leven.*
2. *Het CDA maakt zich sterk voor een samenhangend pakket van maatregelen om te voorkomen dat mensen maatschappelijk geïsoleerd raken, in problematische schuldsituaties terechtkomen of zich primaire levensbehoeften moeten ontzeggen. Onderdeel daarvan is voorlichting over een solide persoonlijk financieel beleid.*
3. *Door actieve voorlichting, zoals via de inkomenstelefoon, een nieuwsbrief en de huis-aan-huisbladen, wordt ruime bekendheid gegeven aan de voorzieningen voor de bijzondere bijstand.*
4. *Binnen de wettelijke kaders wordt de zwakkere maximaal tegemoetgekomen, onder andere door een ruimhartig kwijtscheldingsbeleid en hulp bij schuldsanering.*
5. *Het CDA vindt dat de gemeente het initiatief moet nemen tot een actieve samenwerking met kerken en andere organisaties die activiteiten ontplooiën voor de financieel zwakkeren. Het college voert daarmee periodiek overleg*
6. *De gemeente neemt in samenwerking met Regionale Sociale Dienst maatregelen die ertoe leiden dat het beroep op de Voedselbank vermindert. De samenwerking tussen de Regionale Sociale Dienst en de Voedselbank moet worden verbeterd.*
7. *Het op initiatief van het CDA ingestelde gemeentelijk noodfonds willen wij in stand houden. Dit fonds heeft tot doel inwoners in financieel schrijnende situaties te helpen, die niet via andere regelingen geholpen kunnen worden. De Regionale Sociale Dienst toetst of inwoners aan de voorwaarden voldoen.*
8. *Er wordt actief gecontroleerd op fraude en oneigenlijk gebruik. Bij het constateren van fraude wordt aangifte gedaan.*

Asielzoekers en vluchtelingen

1. *Het CDA vindt dat de gemeente een (evenredig) aantal asielzoekers en erkende vluchtelingen moet opnemen en begeleiden.*

Volksgezondheid

1. *Het CDA wil dat de gemeente een gezonde levensstijl stimuleert door voorlichting en preventie (zie ook bij jongeren).*
2. *Het CDA wil de kans die de WMO biedt voor een meer integraal zorg- en welzijnsbeleid op gemeentelijk niveau benutten. De gemeente moet daartoe de regierol innemen.*
3. *Binnen de WMO wordt uitdrukkelijk de mogelijkheid geboden de (geïndiceerde) zorg te verstrekken in de vorm van een persoonsgebonden budget.*
4. *Het CDA vindt dat de gemeente een actieve rol moet innemen bij het op peil houden of brengen van het aantal (para)-medische voorzieningen.*
5. *Het CDA wil dat de invoering van collectief vraagafhankelijk vervoer in Hoeksche Waards verband wordt geregeld. Om ervaring met deze open einde regeling op te doen is het CDA voorstander van een proefperiode van enkele jaren waarbij verschillende varianten worden uitgetoetst. Eén van de belangrijkste doelen is het mobiel houden van de groeiende groep ouderen. Het gebruik moet zodanig geprijsd worden dat dit ook in de toekomst haalbaar blijft.*

4. Wonen voor jong en oud

Het CDA zet zich in voor een gedifferentieerd woningaanbod per kern. Het CDA wil dat de gemeenten zich met corporaties en partners in de zorg toelegt op de huisvesting van starters, ouderen en mensen met een zorgvraag. Buiten de woningbouwopgaven voor deze groepen vindt het CDA dat gemeenten zich meer moet terugtrekken en meer ruimte moet geven voor particulier initiatief. Als we kijken naar de toekomst waarnaar we ons begeven, zien we eerst tot 2030 nog een toenemende woningbehoefte in relatie tot de vergrijzing. Daarna wordt ook in de Hoeksche Waard krimp van de bevolking verwacht. Woningen hebben in Nederland een levensduur van 50 jaar of meer. Woonwensen veranderen echter veel sneller. Het is noodzaak goed rekening te houden met dit spanningsveld, zodat we niet nu iets bouwen voor 50 jaar of meer, terwijl er over 20 jaar al geen behoefte meer aan is.

Woonruimte voor ouderen

De 'verzilvering' stelt ons voor de uitdaging zorg dicht naar de bewoners van onze dorpen te brengen. De woonzorgcentra, die met name in de grotere dorpen in de Hoeksche Waard in ontwikkeling zijn, bieden een uniek woonmilieu in de nabijheid van voorzieningen en met zorg 24 uur per dag voor handen. Zorgcentra zijn een goede oplossing - vooral voor ouderen met een relatief grote zorgvraag - maar niet per se dé oplossing. Voor veel ouderen geldt, dat zij in hun vertrouwde woonomgeving van hun oude dag willen genieten. Het CDA wil aan deze wens zoveel mogelijk tegemoet komen, door goede regelingen voor zorg aan huis en het aanpassen van woningen. De vraag hoeveel nieuwe woningen er in het kader van de vergrijzing nodig zijn binnen en buiten de zorgcentra en hoeveel woningen er met kleine aanpassingen geschikt gemaakt kunnen worden voor senioren, hangt daarmee direct samen met de vraag hoe (zorg)voorzieningen in onze dorpen beschikbaar gehouden of gemaakt kunnen worden. Het CDA vindt dat de gemeenten de regie moet nemen om samen met de woningbouwcorporaties en de partners in de zorg een goede strategie op wonen en zorg te ontwikkelen.

Woonruimte voor jongeren

Een betaalbare (starters)woning vinden in de Hoeksche Waard is erg moeilijk. Starters op de woningmarkt in de Hoeksche Waard kijken daarom steeds vaker uit naar de Drechtsteden of Rotterdam en omgeving. Dit is niet goed voor de bevolkingsopbouw, het verenigingsleven en de verbondenheid binnen de samenleving. Het CDA wil daarom het aanbod van betaalbare woningen - huur, maar vooral ook koop - voor startende jongeren vergroten. Het CDA wil dit bereiken door juist de nieuwbouw in te zetten voor senioren. Nieuwbouw heeft namelijk als voordeel dat de kwaliteit goed is, maar als nadeel dat het relatief duur is en daardoor moeilijk bereikbaar voor jongeren. De oudere huurwoningen in bezit van corporaties voldoen vaak niet aan de eisen die tegenwoordig aan seniorenwoningen worden gesteld. Ze kunnen echter nog goed verhuurd of verkocht worden aan startende jongeren. Als nieuwbouw ingezet wordt voor senioren, kunnen jongeren op twee manieren van de doorstroom-effecten profiteren. Indirect doordat de senioren die een koopwoning achterlaten voor doorstroming zorgen op de woningmarkt. En direct wanneer de huurwoningen die senioren achterlaten door corporaties bestemd worden voor jongeren, voor zowel huur als 'sociale koop' onder de condities van Maatschappelijk Gebonden Eigendom². Het CDA ziet goede kansen om hierover ambitieuze doelen met de corporaties vast te stellen.

Ruimte voor maatwerk en kleinschalige initiatieven

Het CDA wil de medezeggenschap van bewoners over de opzet van nieuwe woonwijken, de indeling van nieuw te bouwen woningen en de inrichting van de woonomgeving zoveel mogelijk

---

² In deze financieringsconstructie kunnen starters en minder draagkrachtigen tegen een gereduceerde prijs een woning van een woningbouwvereniging kopen. Het voordeel bij de koop wordt later (deels) verrekend met de winst bij verkoop. Met deze winst kan de woning opnieuw goedkoper worden aangeboden door de woningbouwvereniging aan deze doelgroep.

bevorderen. Het CDA vindt daarnaast dat er meer mogelijkheden voor inwoners moeten komen om zelf te bouwen. Dat kan door meer projecten aan (een groep) particulieren over te laten in plaats van aan een projectontwikkelaar. Dit vergt een omslag ten opzichte van de huidige praktijk, waarin de nadruk ligt op ontwikkeling van grotere plannen. Gemeenten zullen dan moeten sturen op randvoorwaarden, zoals een goede ontsluiting, de hoogte en onderlinge afstand van de bebouwing, duurzaamheid en de uitstraling van de bebouwing (beeldkwaliteit). Binnen deze randvoorwaarden kan door particulieren invulling gegeven worden aan specifieke wensen. Meer ruimte voor kleinschalige initiatieven biedt volgens het CDA ook kansen om meer voortgang en dynamiek te realiseren in de woningbouw. Daar waar we zien dat grote projecten vastlopen in procedures en de toenemende financiële risico's bij onzekere marktomstandigheden. Ook wil het CDA het makkelijk maken om vrijkomende (agrarische) gebouwen te benutten voor alternatieve woonvormen voor speciale doelgroepen, waaronder starters.

Beleidspunten Binnenmaas Wonen voor jong en oud

Woningbouw

- 1. In alle kernen moeten regelmatig nieuwe woningen gebouwd worden. Dit is essentieel voor de samenstelling van de bevolking en het in stand houden van verenigingen, scholen, kerken en overige voorzieningen kortom voor de leerbaarheid van de kernen.*
- 2. Het CDA wil een gedifferentieerd woningaanbod per kern met een goed aanbod voor de verschillende doelgroepen.*
- 3. Op basis van een woningbouwprogramma en de woonbehoeften moet de gemeente met de woningbouwcorporatie en zorgpartners afspraken maken over herstructurering, huurbeleid, nieuwbouw en bevordering van de doorstroming.*
- 4. Aan de woningbouwcorporatie wordt de mogelijkheid geboden om aan het volkshuisvestingsbeleid ook als projectontwikkelaar een bijdrage te leveren.*
- 5. De nadruk bij nieuwbouw en herstructurering moet liggen op huisvesting voor jongeren en alleenstaanden, (luxe) appartementen voor ouderen (zie ook onder Wonen, Welzijn en Zorg) en huisvesting voor lichamelijk en verstandelijke gehandicapten.*
- 6. Met het oog op de vergrijzing moeten bestaande seniorenwoningen aangepast, gerenoveerd en eventueel vervangen worden om zo aan de huidige behoeften van deze leeftijdsgroep te kunnen voldoen. Daarnaast worden individuele aanpassingen uitgevoerd in het kader van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO). Zie ook paragraaf Goed voor elkaar.*
- 7. Het CDA wil meer betaalbare woningen voor starters en jongeren. De jeugd moet in eigen dorp een woning kunnen vinden. In de huidige woningmarkt vraagt dat om creativiteit, maar vooral om goede samenwerking. Het CDA wil dat regelmatig koopgarantwoningen worden gebouwd of huurwoningen als koopgarantwoningen worden verkocht. In een dergelijke constructie kunnen starters en minder draagkrachtigen tegen een gereduceerde prijs een woning van een woningbouwvereniging kopen. Het voordeel bij de koop wordt later (deels) verrekend met de winst bij verkoop. Met deze winst kan de woning opnieuw goedkoper worden aangeboden door de woningbouwvereniging aan een volgende starter.*
- 8. Het CDA wil dat op de locatie van het voormalige gemeentehuis van 's-Gravendeel zo spoedig mogelijk woningen voor starters en jongeren komen.*
- 9. Het CDA wil de bouw van en verbouw tot meergeneratie- en mantelzorgwoningen stimuleren. Op deze wijze krijgen mensen de keuze om langer thuis te blijven wonen. Ook vergemakkelijkt het de mantelzorg en/of de kinderopvang. Onderzocht moet worden of dit in (nieuwe) bestemmingsplannen kan worden opgenomen.*
- 10. De gemeenten in de Hoeksche Waard worden verplicht 50% van de woningbouw te realiseren op zogenaamde inbreidingslocaties. Dit mag niet betekenen dat alle open plekken binnen de bebouwde kommen zullen worden bebouwd. Er moet voldoende groen en speelgelegenheid*

blijven. Bij alle bouwplannen moet veel aandacht worden besteed aan de dichtheid en de uitstraling van de bebouwing.

- 11. Naast de instandhouding van een kernvoorraad van goedkope huurwoningen voor de minder draagkrachtigen wil het CDA het eigen woningbezit bevorderen. Verkoop van huurwoningen aan bewoners is daartoe een goed instrument. De gemeente moet met de woningbouwcorporatie afspreken welke woningen mogen worden verkocht (niet de woningen met de laagste huren, verouderde woningen en woningen in het centrum van een dorp).*
- 12. Het CDA vindt dat er meer mogelijkheden voor inwoners moeten komen om te bouwen wat ze zelf willen. Dat kan allereerst door meer projecten aan burgers over te laten in plaats van aan een projectontwikkelaar.*
- 13. Bij grondverkoop voor woningbouw wordt afhankelijk van het type woning en de locatie een gedifferentieerde prijs per vierkante meter gerekend (de mooiste plekjes kosten het meest).*
- 14. Waar mogelijk en verantwoord wordt de ruimte-voor-ruimteregeling toegepast. Hierbij worden overtollige schuren en kassen in het landelijk gebied ingeleverd voor de mogelijkheid om één of meer woningen te bouwen.*
- 15. Zowel bij nieuwbouw als bij aanpassing en renovatie heeft duurzaam bouwen (o.a. door energiebesparing) hoge prioriteit.*
- 16. Het CDA vindt dat hoogbouw of gestapelde bouw (in de betekenis van hoger bouwen dan tot nu toe gebruikelijk is) uitzonderingen moeten zijn.*

5. Duurzaam en dynamisch landschap

Het CDA is blij dat de Hoeksche Waard de status van Nationaal Landschap heeft gekregen. Dit mag natuurlijk niet betekenen dat de Hoeksche Waard stil wordt gezet in de tijd! Het landschap is altijd in ontwikkeling geweest en moet dat ook blijven. Ontwikkelingen op het gebied van de landbouw, recreatie, wonen en werken moeten volgens het CDA hand in hand gaan met de natuurontwikkeling binnen het Nationaal Landschap. Het CDA wil graag met agrariërs, ondernemers, bewoners en maatschappelijke organisaties vorm en inhoud geven aan de Hoeksche Waard als Nationaal Landschap.

Behoud door ontwikkeling

De landbouw is vanouds een onmisbare schakel in het beheren en ontwikkelen van buitengebieden. De Hoeksche Waard moet deze agrarische identiteit behouden. Het CDA ziet ook goede kansen voor agrariërs die hun bedrijfsvoering willen 'verbreden' met activiteiten op het gebied van zorg, kinderopvang, educatie, (verblijfs)recreatie of groene en blauwe diensten³. Leegstaande boerderijen kunnen zo ook een verantwoorde wijze andere bestemmingen krijgen. Om de recreatieve waarde van het Nationaal Landschap Hoeksche Waard te vergroten wil het CDA ook de ontsluiting van het landschap met fietspaden, wandelroutes, ruiterroutes, vaarroutes en kanoroutes verder verbeteren. 'Behoud door ontwikkeling' is daarom het uitgangspunt voor het CDA.

Duurzaam en dynamisch

Het CDA wil alle ruimte benutten om de Hoeksche Waard dynamisch en leefbaar te houden voor de huidige en toekomstige generaties. Dit betekent ruimte geven aan de dynamiek van nieuwe ontwikkeling in harmonie met het historisch gegroeide landschap, de inwoners en de bijzondere natuurwaarden van de Hoeksche Waard. Het gaat daarbij dus niet alleen om ecologische duurzaamheid - het zo goed mogelijk omgaan met de natuurlijke stoffenkringlopen - maar ook om economische en sociale duurzaamheid⁴. Een duurzaam landschap is alleen te bereiken en te onderhouden als er ook mensen in dat landschap wonen, werken en recreëren. Om het landschap te onderhouden moet er geld verdiend worden! Daartoe moet de (agrarische) ondernemer in de Hoeksche Waard een goed ontwikkelingsperspectief geboden worden.

Bedrijventerreinen

Lokale en regionale bedrijven uit de Hoeksche Waard moeten ruimte hebben om te groeien. Het is geen makkelijke opgave om deze ontwikkelingen in te passen in het Hoeksche Waardse landschap. Dergelijke ontwikkelingen hebben in het open landschap van de Hoeksche Waard snel een grote invloed op de beleving van de ruimte. Het CDA vindt daarom, dat bij nieuwe ontwikkeling en herstructurering van bedrijventerreinen ingezet moet worden op een hoog kwaliteitsniveau waar het gaat om landschappelijke inpassing, de toepassing van duurzame technieken en meervoudig ruimtegebruik. In het belang van de bereikbaarheid van de Randstad is het CDA voor de aanleg van een A4-zuid, mits goed ingepast in het landschap en mits de inwoners van de Hoeksche Waard niet extra moeten betalen om het eiland te verlaten of binnen te komen.

---

³ Groene en blauwe diensten: werkzaamheden die agrariërs tegen betaling doen of juist laten ten dienste van natuurbeheer en waterbeheer, zoals: later maaien, minder of geen kunstmest en bestrijdingsmiddelen gebruiken, landerijen minder goed ontwateren waardoor natte graslanden ontstaan, bloemmengsels inzaaien langs akkerranden, wandelaars toestaan op hun land, etc.

⁴ Economische duurzaamheid: het zo goed mogelijk rekening houden met de economische levenscyclus van producten en investeringen

Sociale duurzaamheid: het zo goed mogelijk rekening houden met de uitwisselingsprocessen van kennis, vaardigheden en culturele uitingen tussen generaties.

Agrarische sector

Voor agrarische bedrijven ziet het CDA mogelijkheden voor zowel (grootschalige) productielandbouw als agrarisch natuurbeheer en het combineren van natuurlijke akkerranden met waterberging en recreatieve routes. Het CDA vindt echter het op grote schaal omzetten van goede landbouwgrond in natuur ethisch niet verantwoord. Als we zien dat voedselvoorraden op wereldwijde schaal teruglopen, vindt het CDA dat wij de verantwoordelijkheid hebben de voedselvoorziening op peil te houden. Het CDA vindt het belangrijk dat de stukken nieuw te ontwikkelen natuur slim worden gekozen; ontwikkel die gebieden, die optimaal bijdragen aan de versterking van de ecologische en recreatieve waarden, zonder dat daar grote stukken goede landbouwgrond voor uit productie genomen moeten worden. In het kader van de opdracht van de provincie om te komen tot een groot concentratiegebied voor glastuinbouw in de Hoeksche Waard maakt het CDA zich sterk voor het aanwijzen van een beperkt aantal ontwikkelingsgebieden met een goede ligging - zo mogelijk aansluitend bij een bestaand bedrijf - waar bedrijven vanuit de Hoeksche Waard ruimte krijgen om te groeien.

Beleidspunten Binnenmaas Duurzaam en dynamisch landschap

Nationaal landschap

1. *Het CDA wil, ook in samenwerking met maatschappelijke organisaties, inhoud en vorm geven aan de Hoeksche Waard als Nationaal Landschap. Een dergelijke aanwijzing als Nationaal Landschap is door het CDA altijd vurig bepleit, ook bij de Tweede Kamer. In een Nationaal Landschap moeten landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten behouden, duurzaam beheerd en versterkt worden. Verschillende vormen van recreatie kunnen hieraan bijdragen. ‘Behoud door ontwikkeling’ is daarom het uitgangspunt voor het ruimtelijke beleid. Het Nationaal Landschap moet ruim toegankelijk worden voor recreatieve activiteiten, onder andere door uitbreiding van fietspaden, wandel- en kanoroutes.*
2. *De agrarische sector is vanouds een onmisbare schakel in het beheren van buitengebieden. Deze bedrijfstak moet daarvoor alle mogelijkheden krijgen.*
3. *Leegstaande boerderijen moeten verantwoorde andere bestemmingen krijgen. Zie ook woningbouw (ruimte-voor-ruimteregeling).*
4. *Bij de provincie wordt aangedrongen op het schrappen van de zgn. transformatiezone in de Provinciale Structuurvisie, zodat ook de Noordrand als Nationaal Landschap wordt aangeduid.*
5. *Bij uitbreiding is de landschappelijke inpassing in het Nationaal Landschap van essentieel belang, zowel bij uitbreidingslocaties woningbouw als bij eventuele uitbreiding (2^e en 3^e fase) van het regionale bedrijventerrein.*

Natuur

1. *De gemeente moet zich in Hoeksche Waards verband inzetten voor behoud van natuurwaarden en waardevolle landschapselementen. Een goed voorbeeld is het Vlietproject, waarin voor de kreekzones met grondgebruikers een onderhoudsovereenkomst is afgesloten.*
2. *De ons omringende polders worden zoveel mogelijk intact gelaten. Zij blijven dienen als “groene long”(landbouw-, natuur- en/of recreatiegebied).*
3. *De oevers van de Binnenmaas en de Oude Maas moeten hun landschappelijke waarde behouden.*
4. *Het CDA wil mogelijkheid onderzoeken om - in overleg met het Hoeksche Waards Landschap – de mogelijkheid te onderzoeken om het gehele buitendijkse gebied ten Oosten van de voormalige Barendrechtse brug en ten Noorden van de Buitengorzendijk te ontwikkelen tot natuurgebied. Dit zo mogelijk als compensatie voor ontwikkelingen elders in de gemeente.*

Milieu en duurzaamheid

1. *Het CDA ziet het als een verantwoordelijkheid tegenover de Schepper en de komende generaties om goed voor het milieu te zorgen. Ons uitgangspunt ‘goed rentmeesterschap’ houdt in dat wij de aarde in een zo goed mogelijke staat door willen geven aan de volgende generaties. Daarbij gaat het zowel om het voorkomen van nieuwe problemen (preventie) als het herstellen van de aangerichte schade aan het milieu.*
2. *De gemeente moet zichtbaar bijdragen aan duurzaamheid door zelf het goede voorbeeld te geven, maar ook door het beïnvloeden van gedrag en het stimuleren en ondersteunen van particuliere initiatieven.*
3. *Het duurzaam handelen van de gemeente moet zichtbaar zijn in het gescheiden ophalen van afval, alternatieve vormen van energieopwekking, energiebesparing in openbare gebouwen, isolatienormen bij nieuwbouw, eisen bij bedrijventerreinen, openbare verlichting, materiaalgebruik (duurzaam bouwen) en duurzaam inkopen.*

4. *De gemeente draagt via de regio bij tot het realiseren van de doelstelling van minimaal 20% duurzame energie in 2020.*
5. *Er wordt goed afgewogen met welke juridische, financiële en/of communicatieve instrumenten het hoogste milieurendement kan worden behaald.*
6. *Het CDA vindt dat de gemeente het milieu- en duurzaamheidsbeleid moet vormgeven samen met maatschappelijke organisaties, instellingen en het bedrijfsleven.*
7. *De uitvoering en handhaving van de wettelijke milieutaken heeft prioriteit. De gemeente spant zich in om de milieuvergunningen en het inrichtingenbestand actueel te houden (via de Milieudienst ZHZ).*
8. *Verbetering van de kwaliteit van het oppervlaktewater, in samenwerking met het waterschap, is mede een gemeentelijke taak. Een goed rioleringsplan (onderhoud, vervanging) is noodzakelijk. De kosten hiervan moeten door de vervuilers gedragen worden. Tegelijkertijd zoekt de gemeente naar kwalitatief goede alternatieven voor riolering in het nog niet aangesloten buitengebied. Hierbij wordt de hoogte van de investering goed afgewogen tegen het te behalen milieurendement*
9. *Bij verwijdering van onkruid in plantsoenen en op de openbare weg wordt zo minimaal mogelijk gebruik gemaakt van chemische middelen. Slechts incidenteel mogen chemische middelen ingezet worden waar dit noodzakelijk is om te voorkomen dat bepaalde delen van straten en trottoirs er te 'groen' uitzien.*
10. *Het CDA wil dat de gemeente activiteiten door en voor de jeugd stimuleert die bijdragen tot een groter milieubesef. Mogelijkheden daartoe zijn o.a. het in samenwerking met de basisscholen organiseren van boomplantdagen en aandacht voor milieueducatie.*

Ruimtelijke ordening

1. *De Structuurvisie Hoeksche Waard is leidend in de ruimtelijke ontwikkelingen in Binnenmaas.*
2. *Het CDA is voorstander van de aanleg van fase 1 van een regionaal bedrijventerrein van 20 ha netto in de Noordrand. Het CDA is altijd van mening gebleven dat dit bestemd wordt voor bedrijven afkomstig uit de Hoeksche Waard. Bedrijven in onze kernen, die uit hun jasje zijn gegroeid of overlast veroorzaken, worden zo veel mogelijk verplaatst naar dit bedrijventerrein.*
3. *Speciale aandacht is nodig voor naleving van de afspraken die zijn gemaakt over een goede inpassing in het landschap en het type bedrijven dat zich op het regionale bedrijventerrein mag vestigen (milieucategorie 3, bij uitzondering categorie 4).*
4. *Aan de eventuele ontwikkeling van de 2^e en 3^e fase van het regionale bedrijventerrein (totaal nog eens 40 ha netto) gaat een grondig onderzoek vooraf. In zo'n onderzoek wordt gekeken naar de verwachte vraag uit de regio naar nieuw bedrijventerrein, de vrijgekomen bedrijfslocaties aan de Boonsweg, de mogelijkheid om het gebied van de Suikerunie te gebruiken en de ontwikkeling van lokale bedrijventerreinen elders in de Hoeksche Waard.*
5. *Vooruitlopend op de eventuele uitgifte van de 2^e en 3^e fase moet een nieuwe ontsluitingsweg via de westelijke variant worden aangelegd. Deze variant doorsnijdt de Mollekade zo noordelijk mogelijk en sluit vervolgens aan op de Reedijk.*
6. *Voor het terrein van de Suikerunie moet een nieuwe bestemming worden bepaald. De voorkeur van het CDA gaat uit naar een combinatie kleinschalige bedrijvigheid, recreatie en toerisme, en wonen. Het graven van een (nieuwe of grotere) haven voor de overslag van containers wijzen we af. De buitenmuren en contouren van de oude suikerfabriek worden zo mogelijk als beeldbepalend monument voor de kern Puttershoek behouden.*
7. *De plannen voor het HKS-terrein in 's-Gravendeel worden bewaard tot er op provinciaal niveau meer steun voor kan worden gevonden. Tegelijkertijd moet onderzocht worden welke mogelijkheden er zijn om de Havenstraat verder te ontwikkelen zonder herontwikkeling van het HKS-terrein als kostendrager.*

8. *Het tegengaan van de overlast van de vestiging van PKF blijft een doelstelling. Het CDA vindt verplaatsing naar het regionale bedrijventerrein daarbij de beste oplossing. De omvang van de uit te geven kavels op het regionale bedrijventerrein mag daarbij nooit een sta-in-de-weg vormen. Onderzocht moet worden of de huidige plaats van vestiging als woningbouwlocatie kan worden ontwikkeld.*
9. *Sanering van verspreid liggende glastuinbouwbedrijven door de vorming van één concentratiegebied wijzen we af, omdat het niet past in het open karakter van het Nationaal Landschap. Het CDA geeft de voorkeur aan een aantal kleinere clusters, verspreid over de regio. Per cluster moeten er voor de individuele bedrijven voldoende uitbreidingsmogelijkheden worden geboden. Van de provincie wordt een financiële bijdrage verwacht om de door haar gewenste sanering van glas te effectueren. De gemeente zal haar medewerking verlenen aan de ruimte-voor-ruimte-regeling wanneer glastuinders besluiten tot sanering van hun bedrijf.*
10. *Leegkomende boerderijen moeten als cultureel erfgoed worden bewaard, onder andere door ze via bestemmingswijziging voor andere doeleinden geschikt te maken. Tegelijkertijd moeten in het landelijke gebied bedrijven geweerd worden, die daar gezien hun activiteiten niet thuis horen of met het oog op de waarden van natuur en het landschap niet passen. Langs dijken en wegen kan meer bebouwing worden toegestaan dan in het open landschap zelf.*
11. *Bij de herziening van bestaande bestemmingsplannen wordt waar mogelijk tegemoet gekomen aan bestaande wensen tot nieuw- en verbouw.*
12. *De gemeente voert een actief beleid om in beperkte mate op strategische plaatsen grond te verwerven.*
13. *Inwoners, natuur- en andere organisaties moeten interactief worden betrokken bij de plannen voor de ruimtelijke ordening in een fase dat er nog sprake is van duidelijke keuzemogelijkheden.*
14. *De gemeente voert een actief handhavingsbeleid op het gebied van de ruimtelijke ordening.*

Economische zaken en werkgelegenheid

1. *Het CDA wil dat de druk van regelgeving en handhaving zo veel mogelijk wordt verminderd, bijvoorbeeld door zo kort mogelijke vergunningsprocedures en een één-loket-servicepunt. Ook voor verenigingen, scholen, stichtingen en dergelijke moeten de procedures en administratieve verplichtingen voor het organiseren van activiteiten zo eenvoudig mogelijk zijn.*
2. *Het CDA vindt dat de gemeente zich zo veel mogelijk moet inspannen om de winkelcentra up-to-date te houden.*
3. *De gemeente scheidt randvoorwaarden voor een goed ondernemingsklimaat door onder meer een goede infrastructuur en een goede dienstverlening.*
4. *Mede om grenzen te stellen aan de 24 uur economie is het CDA tegen verruiming van de openstelling van de winkels op zondag.*

Recreatie (zie ook bij Nationaal Landschap)

1. *Het recreatieoord Binnenmaas moet een centrum van dagrecreatie blijven.*
2. *De gemeente bevordert dat delen van de oever van de Oude Maas voor diverse vormen van dagrecreatie geschikt worden gemaakt.*
3. *In overleg met provincie en waterschap moeten langs fietsroutes meer bankjes worden geplaatst.*
4. *De locatie van de voormalige watersportvereniging in Westmaas moet voor inwoners vrij toegankelijk blijven. Er worden voorzieningen als tafels en bankjes geplaatst, die mensen de gelegenheid bieden om in alle rust over het water uit te kijken. Ook de trailerhelling moet worden gehandhaafd*

5. *Bij de ontwikkeling van recreatieve mogelijkheden moet de samenwerking met streekgebonden verenigingen voor bescherming van de natuur (bijvoorbeeld vereniging Hoekschewaards Landschap en De Stichting Rietgors) bevorderd worden.*
6. *Het CDA kiest voor het op afstand zetten van het beheer van het recreatieoord. De voorkeur gaat daarbij uit naar een (Hoeksche Waardse) stichting of B.V., die budgetgebonden opereert en verantwoordelijk wordt voor de gehele exploitatie en (vergelijkbaar met de WHW bedrijven).*
7. *Het CDA ziet mogelijkheden om de exploitatie van het recreatieoord te verbeteren. Door toevoeging van "all weather" voorzieningen en zandstrandjes verwacht het CDA dat er een breder publiek naar het recreatieoord wordt getrokken. Ook moeten de mogelijkheden van energiebesparing verder worden benut.*

Regionale samenwerking

Het CDA kiest voor een goede, niet-vrijblijvende intergemeentelijke samenwerking. Op deze manier streeft het CDA naar het beste van twee werelden: zelfstandige gemeenten en toch regionale slagvaardigheid en daadkracht. Vaak blijkt namelijk, dat na een herindeling de professionaliteit van de organisatie toeneemt, maar de betrokkenheid van de burgers bij en de herkenbaarheid van het lokaal bestuur vermindert*.

Een cruciale voorwaarde voor regionale slagvaardigheid is vertrouwen tussen de samenwerkende gemeenten. Hierbij gaat bestuurlijke samenwerking vooraf aan ambtelijke samenwerking. Als de bestuurlijke samenwerking te wensen overlaat, kan dit niet opgelost worden door ambtelijke samenwerking. Belangrijk daarbij is dat de gemeenteraden aan de voorkant van het regionale besluitvormingsproces worden betrokken en niet pas aan het eind.

De herkenbaarheid van de onderwerpen die op Hoeksche Waards niveau aan de orde zijn en de betrokkenheid van raadsleden en burgers daarbij, bepaalt de democratische basis voor regionale samenwerking en besluitvorming. Het CDA blijft zich daarom hard maken voor het verbeteren van de communicatie vanuit de Commissie Hoeksche Waard, met de raden, maar zeker ook met de burgers.

Beleidspunten Binnenmaas Regionale samenwerking:

Het CDA wil dat Binnenmaas - op grond van het gesloten convenant - als goede buur met de Drechtsteden blijft samenwerken. Binnen de Gemeenschappelijke Regeling Zuid-Holland-Zuid wordt moet de samenwerking op het gebied van veiligheid, milieu, volksgezondheid en leerplicht voortgezet worden.

---

* Dit wordt ondersteund door onderzoek van de provincie Zuid-Holland naar gemeentelijke herindeling.

Beleidspunten Binnenmaas Bestuurlijke zaken

Collegevorming

1. *Het CDA wil bestuursverantwoordelijkheid dragen. Het eigen verkiezingsprogramma moet daarbij een voldoende herkenbare bijdrage leveren aan het beleidsprogramma van het te vormen college van burgemeester en wethouders.*
2. *Het CDA is voorstander van een breed samengesteld college.*
3. *De voorzitter van het te formeren college zal regelmatig op de hoogte gehouden worden van het verloop van de onderhandelingen met betrekking tot de collegevorming.*

Openbaarheid van bestuur en bestuurscultuur

1. *Voor een optimaal functioneren van de lokale democratie is het van belang, dat de bestuurscultuur wordt gekenmerkt door openheid, openbaarheid en tijdigheid.*
2. *De gemeente geeft tijdig en op ruime schaal bekendheid aan nieuws of (bouw)plannen die voor veel inwoners van belang zijn.*
3. *De gemeente moet doorgaan met de digitalisering van aanvraagformulieren en andere documenten.*
4. *De gemeente bewaakt (via de auditcommissie uit de gemeenteraad) de verantwoording van de declaraties van collegeleden en ambtenaren.*

Beleidspunten Binnenmaas Openbare orde en veiligheid

1. *De zorg voor veiligheid van burgers en effectieve bestrijding van criminaliteit is een kerntaak van de overheid. Daarbij zijn drie deeltaken te onderscheiden.*
  - I. *Allereerst het bestrijden en tegengaan van overlast. Schade als gevolg van vandalisme en andere overtredingen wordt zo veel mogelijk op de daders verhaald. Bij minderjarigen worden ook ouders hierop aangesproken.*
  - II. *Vervolgens preventie. Dit gebeurt door voorlichting en samenwerking, maar zo nodig ook door fysieke maatregelen zoals cameratoezicht en meer verlichting op donkere plekken. Dit komt ook de veiligheidsgevoelens ten goede.*
  - III. *De derde deeltaak is het vergroten van de participatie en het vormgeven van de eigen verantwoordelijkheid van burgers. Aan burgers kan worden gevraagd zeer alert te zijn op wat er in hun omgeving gebeurt en een beetje op elkaar te letten. Het CDA ondersteunt particuliere initiatieven om de veiligheid te verbeteren, bijvoorbeeld het beveiligen van bedrijventerreinen en het organiseren van oud- en nieuwjaarsfeesten.*
2. *De gemeente (inclusief brandweer) moet, samen met politie en justitie, al deze taken in samenhang oppakken via een integraal veiligheidsbeleid.*
3. *Het herkenbare optreden van buurtagenten moet het gevoel van veiligheid bij de inwoners versterken.*
4. *De gemeente moet zorgen voor eigen toezicht op bestaande regelgeving en optreden tegen kleinere (maar daarom niet minder ernstige) overtredingen. Denk bijvoorbeeld aan het achterlaten van hondenpoep en het bekladden van gebouwen met graffiti. Daartoe worden bijzondere opsporingsambtenaren aangesteld, die bestuurlijke boetes kunnen opleggen. De opbrengst van boetes vloeit in de gemeentekas.*
5. *Het CDA wijst coffeeshops en drugshandel af. Door goede regelgeving moet vestiging van coffeeshops in Binnenmaas worden voorkomen. Ook het voorkomen en bestrijden van gok- en alcoholverslaving, voornamelijk bij jongeren, is van groot belang. Overlast wordt o.a. bestreden door het aanwijzen van gebieden waar geen alcohol mag worden gebruikt.*

6. *Het realiseren van een goed niveau van brandveiligheid is een kerntaak van de gemeente. Vrijwillige deelname aan het brandweerkorps wordt gestimuleerd. Er vindt controle plaats of gebouwen als scholen, horecabedrijven, clubhuizen, grotere bedrijven enz. aan het Gebruiksbesluit voldoen*
7. *Er moeten actuele draaiboeken (aanvalsplannen) zijn voor alle risicovolle objecten. De ervaringen met de buisleidingstraat in Heinenoord laten zien dat een goede voorbereiding op calamiteiten nodig is.*
8. *De gemeenteraad ontvangt jaarlijks een rapportage over alle vormen van rampenbestrijding. De plannen worden door middel van oefeningen op hun bruikbaarheid getest (bijvoorbeeld bestrijding van rampen op de Oude Maas en op Rijksweg A29) .*

Beleidspunten Binnenmaas Financiën

1. *De gemeentebegroting moet sluitend zijn.*
2. *Het CDA stelt zich als doel de gemeentelijke tarieven en belastingen zo weinig mogelijk te verhogen en onder het landelijke gemiddelde te houden. In beginsel wordt alleen de verwachte inflatie doorberekend. Met de gevolgen voor de lagere inkomens wordt rekening gehouden door een ruimhartig kwijtscheldingsbeleid.*
3. *Wanneer het nodig is een begrotingstekort te dekken, zoals dat nu aan de orde is door tegenvallende bijdragen uit het Gemeentefonds, wordt eerst geprobeerd dit door bezuinigingen te doen. Indien verantwoord kunnen de reserves aangesproken worden voor incidentele uitgaven. Het college moet er voor zorgen, dat ook gemeenschappelijke regelingen bijdragen in de bezuinigingen. Pas in laatste instantie mogen de OZB-tarieven sneller stijgen.*
4. *Het dekken van een begrotingstekort moet niet alleen solide gebeuren, maar ook sociaal.*
5. *Voor diensten die door of via de gemeente geleverd worden, moet een reële bijdrage in rekening gebracht worden. Daarbij wordt de verhouding tussen kosten en kwaliteit van geleverde diensten door de gemeente bewaakt. De opbouw van tarieven moet doorzichtig zijn.*
6. *Nutsbedrijven die meer winst maken dan voor normale reservering nodig is, moeten hun tarieven verlagen.*